

บทที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากร

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาบทนี้แล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายคำว่า “ ภาษีอากร ” ได้
2. อธิบายความหมายของ ฐานภาษี และจำแนกประเภทของฐานภาษีได้
3. วิเคราะห์และจำแนกความแตกต่างของ โครงสร้างอัตราภาษีได้
4. อธิบายวิธีการประเมินภาษีและผลเสียของการประเมินภาษีแต่ละวิธีได้
5. อธิบายแนวความคิดเกี่ยวกับภาระภาษีได้
6. อธิบายความหมายของภาษีซ้อนและสามารถจำแนกลักษณะของภาษีซ้อนได้
7. จำแนกประเภทภาษีอากรตามหลักเกณฑ์ต่างๆได้

2. สรุปเนื้อหา

2.1 ความหมายของภาษีอากร

คำนิยามคำว่า “ ภาษีอากร ” แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดของ E.R.A. Seligman ซึ่งเป็นคำนิยามที่มีความหมายในแนวการบังคับจัดเก็บ(compulsory) และแนวคิดของ Charles M. Allan ซึ่งเป็นคำนิยามที่มีความหมายในแนวการเคลื่อนย้ายทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล(income flow)

2.1.1 ความหมายของภาษีอากรในแนวการบังคับจัดเก็บ

ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากรายการเพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมโดยมิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี¹ จำแนกสาระสำคัญของค่านิยามออกได้ 3 ประการคือ

ประการแรก สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากรายการนั้นจะต้องมีลักษณะของการบังคับโดยสิ่งทีรัฐบาลบังคับจัดเก็บนั้น อาจจะเป็นรายได้ สิ่งของ ผลประโยชน์ หรือบริการจากตัวผู้เสียภาษี

ประการที่สอง ภาษีที่เก็บได้นั้นต้องนำไปใช้จ่ายในการผลิตสินค้าและบริการสาธารณะ (public expenditure) เพื่อผลประโยชน์แก่คนทั่วไป

ประการที่สาม ผลประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐบาลที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละคนได้รับมิได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนภาษีที่ผู้เสียภาษีแต่ละคนชำระ

2.1.2 ความหมายของภาษีอากรในแนวการเคลื่อนย้ายทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล

ภาษีอากร คือ เงินได้ หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล ยกเว้นการกู้ยืม และรายจ่ายโดยตรงสำหรับค่าสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นเพื่อสาธารณะ ซึ่งจ่ายเต็มตามต้นทุนการผลิตของสินค้าและบริการนั้น² จำแนกสาระสำคัญของนิยามออกได้ 2 ประการ คือ

ประการแรก ภาษีอากร เป็นเงินได้หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาลในทิศทางเดียว

ประการที่สอง ความหมายของภาษีอากรตามแนวทางนี้ได้ยกเว้นการกู้ยืมของรัฐบาล และการขายสินค้าและบริการในราคาทุน เพราะว่า การกู้ยืมรัฐบาลต้องจ่ายเงินให้เอกชนในภายหลัง การกู้ยืมเงินจึงเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรต่างตอบแทน(bilateral flow) และการขายสินค้าก็เป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรต่างตอบแทน(bilateral flow)

2.2 ฐานภาษี

ฐานภาษี (tax base) คือสิ่งที่ถูกใช้เป็นฐานในการประเมินภาษีอากร โดยทั่วไป สิ่งที่ใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีแบ่งออกได้ 4 ประการ คือ ฐานภาษีที่เกี่ยวกับรายได้ (income tax bases) ฐานภาษีที่เกี่ยวกับการบริโภค (consumption tax bases) ฐานภาษีที่เกี่ยวกับความมั่งคั่ง (wealth tax bases) และฐานภาษีที่เก็บจากฐานอื่นๆ (others tax bases) ดังนี้

2.2.1 ฐานภาษีที่เกี่ยวกับรายได้

ปัจจุบันภาษีที่เก็บจากฐานรายได้มี 3 ชนิด คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (personal income tax) และภาษีเงินได้นิติบุคคล (corporate income tax) และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (petroleum income tax)

2.2.2 ฐานภาษีที่เกี่ยวกับการบริโภค

ภาษีฐานการบริโภคจะจัดเก็บจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือน หรือมูลค่าซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการคลังในการทำรายได้โดยการจัดเก็บภาษีจากการซื้อขายสินค้าและบริการ โดยทั่วไปตามหลักความเป็นกลาง และเพื่อควบคุมการบริโภคสินค้าบางชนิดที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวันและส่งเสริมการออมโดยจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูง ภาษีที่เก็บจากฐานการบริโภค ได้แก่ ภาษีการค้า (business tax) หรือภาษีการขาย (sales tax) ภาษีสรรพสามิต (selective sales tax หรือ excise tax) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (value added tax) ภาษีสินค้าขาเข้า (import tariff)

2.2.3 ฐานภาษีที่เกี่ยวกับความมั่งคั่ง

ความมั่งคั่งเป็นทรัพย์สินสมบัติที่ประชาชนสะสมเอาไว้ในรูปของทรัพย์สินต่าง ๆ รัฐบาลมักจะใช้ภาษีที่เก็บจากฐานทรัพย์สินเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ให้มีความเป็นธรรม หรือเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ใหม่ (redistribution of income) ภาษีที่เก็บจากฐานความมั่งคั่งมีหลายชนิด ได้แก่ ภาษีที่ดิน ภาษีโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ภาษียรถยนต์และภาษีมรดก เป็นต้น

2.2.4 ภาษี ที่เก็บจากฐานอื่น ๆ

ฐานภาษีสามประการแรกทีกล่าวนมาเป็นฐานภาษีหลัก อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอาจเรียกเก็บจากฐานที่มีลักษณะพิเศษนอกเหนือจากฐานภาษีทั้งสามประการแรกทีกล่าวนมา ทั้งนี้ เพื่อที่จะใช้ภาษีที่กำหนดขึ้นเป็นเครื่องมือในการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างตามนโยบายของรัฐบาล เช่น ภาษีขายโสด³ ภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร และภาษีการใช้สนามบิน เป็นต้น

2.3 โครงสร้างอัตราภาษี

อัตราภาษี(tax rate) คือ จำนวนภาษีที่ต้องเสียต่อฐานภาษีหนึ่งหน่วย จำแนกได้ 3 รูปแบบคือ อัตราภาษีแบบก้าวหน้า (progressive tax rate) อัตราภาษีแบบสัดส่วน (proportional tax rate) และอัตราภาษีแบบถดถอย (regressive tax rate)

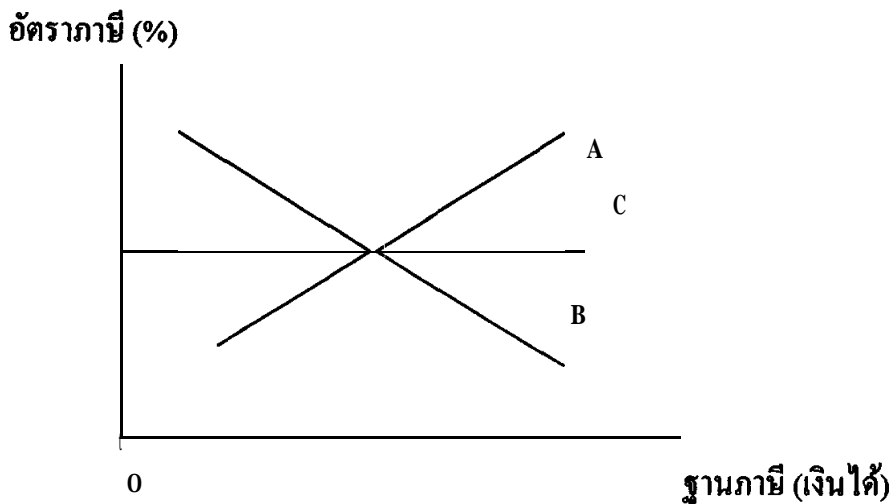
วิธีการในการพิจารณาว่าโครงสร้างอัตราภาษีเป็นแบบใดนั้น มีวิธีการพิจารณาได้ 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของฐานภาษีกับอัตราภาษี

วิธีที่ 2 พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีถัวเฉลี่ยกับอัตราภาษีส่วนเพิ่ม

2.3.1 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของฐานภาษีกับอัตราภาษี

การศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงระหว่างขนาดของฐานภาษีกับอัตราภาษีของภาษีแต่ละชนิดที่จัดเก็บ มีหลักการพิจารณาเป็นดังนี้ คือ โครงสร้างภาษีเป็นอัตราก้าวหน้าก็ต่อเมื่ออัตราภาษีสูงขึ้นเมื่อฐานภาษีมียขนาดใหญ่ขึ้น เป็นแบบสัดส่วนถ้าอัตราภาษีจะคงที่เมื่อฐานภาษีมียขนาดใหญ่ขึ้น และเป็นแบบถดถอยถ้าอัตราภาษีต่ำลงเมื่อฐานภาษีมียขนาดใหญ่ขึ้น พิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ดังรูปที่ 1 -1

รูปที่ 1-1 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีกับขนาดของฐานภาษี

จากรูปที่ 1-1 ให้แกนตั้งแทนอัตราภาษี และแกนนอนแทนขนาดของฐานภาษี ในที่นี้สมมุติให้เป็นเงินได้ เส้น A แสดงให้เห็นถึงภาษีแบบอัตราก้าวหน้า เพราะเมื่อเงินได้เพิ่มขึ้นอัตราภาษีเพิ่มขึ้น เส้น A จึงมีความชันเป็นบวก ถ้าอัตราภาษีมีความก้าวหน้าเพียงใด เส้น A จะยิ่งชันมากเท่านั้น เส้น B แสดงให้เห็นถึงภาษีแบบอัตราลดหย่อน เพราะเมื่อเงินได้เพิ่มขึ้นอัตราภาษีลดลง เส้น B จึงมีความชันเป็นลบ ถ้าความลดหย่อนของภาษีมีมากเพียงใดเส้น B จะยิ่งชันมากเพียงนั้น ส่วนเส้น C แสดงถึงภาษีแบบอัตราคงที่หรืออัตราแบบสัดส่วนเพราะไม่ว่าเงินได้จะเป็นเท่าใดอัตราภาษีคงที่ เส้น C จึงขนานกับแกนนอน

2.3.2 การพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีถัวเฉลี่ย กับอัตราภาษี

ส่วนเพิ่ม

การพิจารณาโครงสร้างอัตราภาษีอีกวิธีหนึ่งพิจารณาได้จากอัตราภาษีถัวเฉลี่ย (average tax rate : ATR) และอัตราภาษีส่วนเพิ่ม (marginal tax rate : MTR) โดยที่ อัตราภาษีถัวเฉลี่ยคำนวณได้จาก หนีภาษีรวม (total tax liability)หารด้วย ฐานภาษีรวม (total tax base) ส่วนอัตราภาษีส่วนเพิ่มคำนวณได้จากส่วนเปลี่ยนแปลงของหนีภาษีรวมหารด้วย ส่วนเปลี่ยนแปลงของฐานภาษีรวม แสดงเป็นสูตรการคำนวณได้ ดังนี้⁴

$$\text{อัตราภาษีตัวเฉลี่ย} = \frac{\text{หนี้ภาษีรวม}}{\text{ฐานภาษีรวม}}$$

$$\text{อัตราภาษีส่วนเพิ่ม} = \frac{\text{ส่วนเปลี่ยนแปลงของหนี้ภาษีรวม}}{\text{ส่วนเปลี่ยนแปลงของฐานภาษีรวม}}$$

จากการพิจารณาเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีตัวเฉลี่ยกับอัตราภาษีส่วนเพิ่มที่คำนวณได้ ถ้าอัตราภาษีส่วนเพิ่มมากกว่าอัตราภาษีตัวเฉลี่ย ($MTR > ATR$) โครงสร้างอัตราภาษีเป็นอัตราแบบก้าวหน้า ถ้าอัตราภาษีส่วนเพิ่มต่ำกว่า อัตราภาษีตัวเฉลี่ย ($MTR < ATR$) โครงสร้างอัตราภาษีเป็นอัตราแบบลดถอย และถ้าอัตราภาษีส่วนเพิ่มเท่ากับอัตราภาษีตัวเฉลี่ย ($MTR = ATR$) โครงสร้างอัตราภาษีเป็นอัตราแบบคงที่

2.4 วิธีการประเมินภาษี

วิธีการประเมินภาษีแต่ละชนิดที่รัฐบาลจัดเก็บ ในทางทฤษฎีจำแนกได้ 2 วิธีคือการประเมินภาษีตามมูลค่าของฐานภาษี (ad valorem) และการประเมินภาษีตามจำนวนหรือตามสภาพของสิ่งที่ถูกเก็บภาษี (specific) อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติอาจกำหนดให้ประเมินภาษีทั้งสองวิธีเมื่อคำนวณภาษีแล้ววิธีใดให้ภาษีสูงกว่าให้ใช้วิธีนั้น การประเมินภาษีวิธีนี้เรียกว่า วิธีแบบผสม(mixed)

2.4.1 การประเมินภาษีตามมูลค่าของฐานภาษี

การจัดเก็บภาษีโดยประเมินจัดเก็บภาษีตามมูลค่าของฐานภาษีจะกำหนดอัตราภาษีเป็นอัตราร้อยละของมูลค่าหรือราคาของสิ่งที่ถูกเก็บภาษี การประเมินภาษีโดยวิธีนี้มีข้อดีและข้อเสียหลายประการ กล่าวคือ

ข้อดีประการแรก ทำให้ภาษีที่รัฐบาลเก็บได้มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหรือราคาของสิ่งที่ถูกเก็บภาษีส่งผลให้จำนวนภาษีที่จัดเก็บได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อภาวะเศรษฐกิจขยายตัวการเพิ่มขึ้นของรายได้จะทำให้อุปสงค์ของสินค้าเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นจึงทำให้รายรับภาษีของรัฐบาลสูงขึ้นด้วย ประการที่

สอง ไม่ก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างสิ่งที่ถูกเก็บภาษีที่มีคุณภาพแตกต่างกัน เพราะของที่มีคุณภาพสูงย่อมมีราคาแพงกว่าของที่มีคุณภาพต่ำ

ส่วนข้อเสียของวิธีการประเมินภาษีตามมูลค่า ประการแรก ปัญหาความยุ่งยาก ในการตีราคาทรัพย์สินบางประเภทที่ไม่มีราคาตลาดทำให้ยุ่งยากในการประเมินมูลค่าของ ฐานภาษี ประการที่สอง อาจทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีโดยการแจ้งราคาสินค้าต่ำกว่า ความเป็นจริง

2.4.2 การประเมินภาษีตามจำนวนหรือตามสภาพของสิ่งที่ถูกจัดเก็บ

การจัดเก็บภาษีโดยการประเมินจัดเก็บภาษีตามสภาพของสิ่งที่ถูกจัดเก็บภาษีจะ กำหนดอัตราภาษีเป็นอัตราต่อหน่วยตามสภาพของสิ่งของนั้น ๆ เช่น กำหนดอัตรา เป็นบาทต่อชิ้น บาทต่อขวด บาทต่อลิตร หรือบาทต่อกิโลกรัม เป็นต้น การประเมินภาษี โดยวิธีนี้มีข้อดี และข้อเสียเช่นกัน กล่าวคือ

ข้อดี ประการแรก การจัดเก็บภาษีทำได้ง่ายเพราะการคำนวณภาษีโดยคำนึงถึง สภาพของสิ่งที่ถูกเสียภาษีเป็นเกณฑ์ ประการที่สอง ทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหลบหลีกได้ ยาก

ส่วนข้อเสียของวิธีการประเมินภาษีตามสภาพ ประการแรก ทำให้รายรับภาษีของ รัฐบาลไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ ประการที่สอง ทำให้เกิดความ ไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค เพราะผู้มีรายได้น้อยซื้อสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ ส่วนคนร่ำรวยซื้อสิน ค้าที่มีคุณภาพสูงมาบริโภคแต่เสียภาษีต่อชิ้นเท่ากัน

2.5 ภาระภาษี (Tax Incidence)

แนวความคิดการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องภาระภาษีจำแนกออกเป็น 2 ประการคือ ภาระ ภาษีตามกฎหมาย (statutory incidence) และภาระภาษีที่แท้จริง (economic incidence) ดังนี้⁵

2.5.1 ภาระภาษีตามกฎหมาย (statutory incidence) หมายถึง จำนวนหนี้ภาษีที่ผู้มี หน้าที่ต้องเสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนดต้องชำระ กล่าวคือ ในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละ

ชนิดจะระบุว่าใครเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ฉะนั้นเมื่อรัฐบาลเก็บภาษีจากใครบุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่รับภาระภาษีตามกฎหมาย

2.5.2 ภาระภาษีที่แท้จริง (economic incidence) หมายถึง ผลตกต้องขั้นสุดท้ายของภาระภาษี (ultimate burden) ที่ผู้แบกรับภาระภาษีไม่สามารถผลักภาระภาษีนั้นไปให้แก่ผู้อื่นได้อีก ภาระภาษีที่ต้องแบกรับนั้นจึงเป็นภาระในทางเศรษฐกิจ

2.6 การเก็บภาษีซ้อน

การจัดเก็บภาษีซ้อน (double taxation) หมายถึง การจัดเก็บภาษีจากฐานภาษีจำนวนเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง จำแนกออกได้ 2 ลักษณะ คือ ภาษีซ้อนเชิงเศรษฐกิจ (economic double taxation) และภาษีซ้อนเชิงอำนาจรัฐ (juridical double taxation) ดังนี้

2.6.1 ภาษีซ้อนเชิงเศรษฐกิจ หมายถึง การที่รัฐ ๆ หนึ่งจัดเก็บภาษีจากฐานภาษีจำนวนเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง ตัวอย่างเช่น การจัดเก็บภาษีการค้าจากยอดรายรับแบบหลายทอดทำให้ฐานภาษีจำนวนเดียวกันถูกนำมาคำนวณภาษีซ้ำแล้วซ้ำอีกตามจำนวนครั้งที่สินค้านั้นถูกซื้อขายจนกว่าจะถึงผู้บริโภค หรือการจัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลทำให้เงินได้จำนวนเดียวกันถูกเก็บภาษีสองครั้ง⁶

2.6.2 ภาษีซ้อนเชิงอำนาจรัฐ หมายถึง การจัดเก็บภาษีจากฐานภาษีจำนวนเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง โดยรัฐสองรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับภาษีที่เกี่ยวกับเงินได้ ตัวอย่างเช่น การเก็บภาษีจากเงินได้หรือกำไรของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือนิติบุคคลใดนิติบุคคลหนึ่งซึ่งได้รับเงินได้จากต่างประเทศที่มีถิ่นที่อยู่ ทำให้เกิดการเก็บภาษีซ้อน

2.7 การจำแนกประเภทภาษีอากร

โดยทั่วไปหลักเกณฑ์ในการจำแนกที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การจำแนกตามประเภทของฐานภาษี (tax base) การจำแนกตามพรมแดนแห่งอำนาจปกครอง (jurisdiction) การจำแนกตามการผลักภาระภาษี (tax shifting) และการจำแนกตามโครงสร้างอัตราภาษี (tax rate structure) ดังนี้

2.7.1 การจำแนกประเภทภาษีอากรตามฐานของภาษี

โดยทั่วไปจำแนกออกได้ 4 ประเภท คือ ฐานภาษีเกี่ยวกับเงินได้ ฐานภาษีเกี่ยวกับการบริโภค ฐานภาษีเกี่ยวกับความมั่งคั่ง และฐานภาษีที่จัดเก็บจากฐานอื่น ๆ

2.7.2 การจำแนกประเภทภาษีอากรตามพรมแดนแห่งอำนาจปกครอง

จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ภาษีอากรที่รัฐบาลกลางจัดเก็บ และ ภาษีอากรที่รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บ

2.7.3 การจำแนกประเภทภาษีอากรตามประเภทของเงินได้

การจำแนกโดยวิธีนี้จะพิจารณาประเภทของฐานภาษีตามประเภทของค่าตอบแทนต่างๆ ที่เจ้าของปัจจัยการผลิตได้รับจากการมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการ จำแนกออกเป็นภาษีที่จัดเก็บจากเงินเดือนและค่าจ้าง ภาษีที่จัดเก็บจากค่าเช่า ภาษีที่จัดเก็บจากดอกเบี้ย และภาษีที่จัดเก็บจากกำไร

2.7.4 การจำแนกประเภทภาษีอากรตามโครงสร้างอัตราภาษี

การจำแนกประเภทภาษีอากรโดยวิธีนี้จำแนกได้ 3 ประเภทคือ ภาษีอากรที่มีโครงสร้างอัตราแบบก้าวหน้า (progressive tax) ภาษีอากรที่มีโครงสร้างอัตราภาษีแบบตามสัดส่วน (proportional tax) และภาษีอากรที่มีโครงสร้างอัตราภาษีแบบถดถอย (regressive tax)

2.7.5 การจำแนกประเภทภาษีอากรตามการผลักภาระภาษี

การจำแนกประเภทภาษี โดยวิธีนี้จะพิจารณาถึงความสามารถในการผลักภาระภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมาย จำแนกได้ 2 ประเภทคือ ภาษีทางตรง (direct Tax)

ซึ่งเป็นภาษีอากรที่ภาระภาษีอยู่กับที่(stay put) และภาษีทางอ้อม (indirect tax) ซึ่งเป็นภาษีอากรที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีผลักภาระภาษีไปยังบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

3. แนวคำถามแบบอธิบายความหมายของคำ

☐ tax

2. ภาษีในรูปสินค้าและบริการ(tax in kind) .....
- .....
3. ฐานภาษี(tax base) .....
- .....
4. อัตราภาษี(tax rate).....
- .....
5. อัตราภาษีก้าวหน้า(progressive tax rate).....
- .....
6. อัตราภาษีคงที่(proportional tax rate).....
- .....
7. อัตราภาษีถดถอย(regressive tax rate).....
- .....
8. อัตราภาษีถัวเฉลี่ย(average tax rate).....
- .....
9. อัตราภาษีส่วนเพิ่ม(marginal tax rate).....
- .....
10. ภาระภาษีตามกฎหมาย(statutory incidence).....
- .....
- 1.ภาระภาษีที่แท้จริง(economic incidence).....

- .....
- 12. การจัดเก็บภาษีซ้อน (double taxation). .....
- .....
- 13. การจัดเก็บภาษีซ้อนเชิงเศรษฐกิจ (economic double taxation). .....
- .....
- 14. การจัดเก็บภาษีซ้อนเชิงอำนาจรัฐ (juridical double taxation).....
- .....
- 15. ภาษีทางตรง(direct tax). .....
- .....
- 16. ภาษีทางอ้อม(indirect tax). .....
- .....

4. แนวคำถามแบบอัตนัย

- 1. E.R.A. Seligman ได้ให้ความหมายของคำว่า “ ภาษีอากร ” ในแนวคิดใด อย่างไร จงอธิบายพร้อมทั้งจำแนกและวิเคราะห์สาระสำคัญของคำนิยามให้ชัดเจน
- 2. Charles M.Allan ได้ให้ความหมายของคำว่า “ ภาษีอากร ” ในแนวคิดใด อย่างไร จงอธิบายพร้อมทั้งจำแนกและวิเคราะห์สาระสำคัญของคำนิยามให้ชัดเจน
- 3.ฐานภาษี คือ อะไร จำแนกออกได้ที่ประเภท อะไรบ้าง จงอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างชนิดภาษีอากรประกอบด้วย
- 4. โครงสร้างอัตราภาษีจำแนกออกได้ที่รูปแบบ อะไรบ้าง และแตกต่างกันอย่างไร จงอธิบายพร้อมแสดงวิธีวิเคราะห์ของท่านประกอบ
- 5. การประเมินภาษีอากรตามมูลค่า(ad valorem) และตามสภาพ(specific) แตกต่างกันอย่างไร และแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง จงอธิบาย
- 6. ภาษีซ้อน คือ อะไร จำแนกออกได้ที่ลักษณะ อะไรบ้าง จงอธิบาย

เชิงอรรถบทที่ 1

1. เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. Charles M. Allan. **The Theory of Taxation.** Harmondworth Middlesex: Penguin book Ltd.1971 pp. 24
3. จินตนา อิศรางกูร ณ อยุธยา " ภาษีชายโสด " สกุลไทยรายสัปดาห์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 2045 ประจำ วันอังคารที่ 28 ธันวาคม 2536 หน้า 91
4. รังสรรค์ ณะพรพันธ์ ทฤษฎีการภาษีอากร กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย 2516 หน้า 30-32
5. Richard A. Musgrave and Peggy B. Musgrave **Public Finance in Theory and Practice.** (5th edn.) New York : Mc Graw- Hill , Inc.1989, pp. 236-237.
- 6 รายได้ (Income) ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ค่าตอบแทนที่เจ้าของปัจจัยการผลิตได้รับจากการมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ ค่าจ้าง (ค่าตอบแทนจากการใช้แรงงาน) ค่าเช่า (ค่าตอบแทนจากการใช้สังหาริมทรัพย์) ดอกเบี้ย (ค่าตอบแทนจากการใช้ทุน) และกำไร (ค่าตอบแทนจากการประกอบการ) ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่า กิจกรรมใดที่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นก็คือเมื่อกิจกรรมนั้นได้ก่อให้เกิดสินค้าและบริการขึ้นมา

หนังสืออ่านประกอบบทที่ 1

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจายรายได้
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2535 บทที่ 9

จินตนา อิศรางกูร ณ อยุธยา " ภาษีขายโสด " สกุลไทยรายสัปดาห์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 2045
ประจำ วันอังคารที่ 28 ธันวาคม 2536

รังสรรค์ ชนะพรพันธ์ ทฤษฎีการภาษีอากร กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย 2516

รังสรรค์ ชนะพรพันธ์ การสำรวจสถานะความรู้ว่าด้วยภาษีอากรในเมืองไทย คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519

สมชัย ฤชุพันธ์ เศรษฐทัศน์ว่าด้วยภาษีอากรในเมืองไทย กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526

Allan , Charles M. **The Theory of Taxation.** Harmondworth Middlesex : Penguin
book Ltd. 1971.

James, Simon and Christopher Nobes. **The Economic of Taxation.(4th. edn.)** London
: Prentice Hall , 1992 , Chapter 2.

Musgrave, Richard A. and Peggy B. Musgrave. **Public Finance in Theory and
Practice.** (5 th edn.) New York : MC Graw Hill, Inc. 1989, chapter 14 .